

การสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

The Creation of English in Daily Life Curriculum for Elderly People

อัจฉริยา คุรธาโรจน์ | Autchariya Krautharot¹

ฤทัย พานิช | Ruethai Panich²

ริชาร์ด แมนน์ | Richard Mann³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ และ (2) เพื่อสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) กลุ่มประชากรที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นผู้เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ (1) แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และ (2) แผนการสอนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันนั้น 1.1) ผู้เรียนต้องการพัฒนาทักษะความรู้ทางภาษาอังกฤษร้อยละ 96 1.2) ผู้เรียนต้องการพัฒนาความรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร้อยละ 45.45 1.3) ผู้เรียนต้องการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษมากที่สุด ร้อยละ 52 1.4) ผู้เรียนต้องการต้องการเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับการสนทนาในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 39.21 1.5) หัวข้อภาษาอังกฤษที่สนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมคือ สุขภาพ ร้อยละ 25.76 1.6) การจัดกิจกรรมต้องการให้ทำกิจกรรมพร้อมกันทั้งชั้นเรียน ร้อยละ 45.28 1.7) วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการมากที่สุด คือ การทำกิจกรรมโดยมีนักศึกษาเป็นผู้ช่วยเรียน ร้อยละ 36.07 1.8) ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเข้าอบรมที่ต้องการ คือ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ 2. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) 1.00 แสดงว่าแผนการสอนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับความสนใจและต้องการของผู้เรียน

คำสำคัญ: การสื่อสารภาษาอังกฤษ, ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน, หลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุ, การศึกษาของผู้สูงอายุ

¹ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง E-mail: autchariya.k@gmail.com

² สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง E-mail: ajruethai@gmail.com

³ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง E-mail: rickmann999@hotmail.com

Abstract

This research aimed to (1) develop English skills for elderly people and (2) create an English curriculum for developing English communication skills for elderly people. This research was a participatory action research (PAR). The population in this research was a group of 25 elderly students in the academic year 2020 at the Wat Sri Luang Elderly School in Chae Hom District of Lampang Province, Thailand. Research tools for data collection include (1) a questionnaire to survey the elderly students' interests and needs in studying English as a language for daily life communication and (2) a lesson plan on English communication skills in daily life for elderly students. The results of the research were as follows: 1. regarding the interests and needs of the elderly students about studying English for daily life communication; (1.1) 96.00 percent of the elderly students would like to improve their English skills, (1.2) 45.45 percent would like to improve their English skills in order to spend their free time productively, (1.3) 52 percent agreed that English listening skills are the most needed to be improved (1.4) 39.21 percent required the content of training on everyday conversations, (1.5) 25.76 percent were interested in the topic of English training relating to health, (1.6) 45.28 percent preferred to do activities with everyone in the class, (1.7) 36.07 percent agreed that doing activities with university's students as assistants was the most desirable method for learning English, and (1.8) the most desirable length of English training is 3 hours per week, and 2. the lesson plan's assessment results by experts were analyzed using the Index of Item Objective Congruence (IOC) and showed that the lesson plan was appropriate and relevant to the interests and needs of the elderly students (the IOC values were 1.00).

Keywords: English Communication, English in Daily Life, English Curriculum for Elderly People, Elderly Education

บทนำ

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่เทคโนโลยีด้านสุขภาพมีความก้าวหน้า อัตราเด็กเกิดใหม่ลดลง ในขณะที่จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจนมีสัดส่วนที่มากกว่าคนในวัยอื่น ทำให้สังคมไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2564 ส่งผลให้อัตราส่วนการพึ่งพิงวัยทำงานจากผู้สูงอายุ 1 คน ต่อแรงงาน 4.2 คน ในปี พ.ศ. 2558 กลายเป็นผู้สูงอายุ 1 คน ต่อแรงงาน 3.2 คน ในปี พ.ศ. 2564 และในปี พ.ศ. 2574 ไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอดซึ่งจะมีอัตราส่วนการพึ่งพิงวัยทำงานเท่ากับผู้สูงอายุ 1 คน ต่อแรงงาน 2.1 คน การสนับสนุนการทำงานให้กับผู้สูงอายุที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมการมีรายได้ของผู้สูงอายุ การใช้ประสบการณ์และเวลาว่างให้เกิดประโยชน์และการสร้างความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองของผู้สูงอายุ (วิไลลักษณ์ พรหมเสน และอัจฉริยา ครุฑาโรจน์, 2560) อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ หลายประเทศมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มสังคมสูงวัยของกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ จากข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2558 -2573 พบว่า ภาพรวมประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ “สังคมสูงวัย” (aged society) ซึ่งมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (completed aged society) ในอีก 10 ปี ข้างหน้า (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557) หลายประเทศ จึงมีการกำหนดนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ ทั้งด้านสวัสดิการ การสังคมสงเคราะห์ การสาธารณสุข การบริการสาธารณะและการศึกษา การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในสังคมเช่นเดียวกับ

คนในวัยอื่น ๆ โดยสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสุขภาพทางกายและใจที่ดี เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (พนิต ภูจินดา, 2562)

การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ จากรายงานการวิจัยเปรียบเทียบเพื่อพัฒนานโยบาย เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ระบุว่า กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาผู้สูงอายุให้สูงวัยอย่างมีพลังและลดภาระพึ่งพิงทางสังคม คือ การให้การศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนแต่ละช่วงวัยเป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุนั้น ต้องคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ ซึ่งอาจจะมีสภาพแตกต่างกัน และเทคนิคการสอนที่สำคัญคือ ผู้สูงอายุต้องมีส่วนร่วมและเรียนเฉพาะสิ่งที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ แม้ผู้สูงอายุจะมีอายุมากแต่ยังสามารถพัฒนาตนเองและสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ ดังนั้นเพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณค่าและมีความสุข ควรมีการเสริมสร้างทักษะสำคัญสำหรับคนในยุคศตวรรษที่ 21 ให้แก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ทักษะการอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น รวมถึงการเพิ่มพูนความรู้ทักษะใหม่ ๆ ในสิ่งที่ผู้สูงอายุยังไม่มี เช่น ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ความเข้าใจต่างวัฒนธรรม และด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ซึ่งทักษะใหม่ ๆ เหล่านี้ อาจช่วยดึงดูดความสนใจให้ผู้สูงอายุมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพ หรือใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อคลายความเหงากับเพื่อนวัยเดียวกันได้ (ณัฐหทัย นิรติศัย, 2561) และตามที่ คีแรน ดอนนาห์ (Donaghy, 2016) กล่าวว่า ผู้สูงอายุนั้นเป็นกลุ่มผู้เรียนที่อาจกล่าวได้ว่ามีแรงจูงใจสูงในการเรียนรู้ภาษา เนื่องจากเป้าหมายในการเรียนของผู้สูงอายุไม่ได้เน้นที่การได้รับคุณวุฒิ แต่เป้าหมายหลักคือต้องการเรียนรู้ เพิ่มพูนทักษะอย่างแท้จริง รวมทั้งได้พบปะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน และได้ทำสิ่งที่อาจเคยพลาดโอกาสได้ทำในอดีต ซึ่งสังเกตได้จากการที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ขาดเรียนน้อยมาก ตั้งใจเรียนและทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ ทั้งนี้ สุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องมีวิธีการช่วยสนับสนุนและแก้ไขปัญา เช่น การออกเสียงพูดให้ดังฟังชัดเจน ใช้เสียงดังอย่างเหมาะสม มีการทวนซ้ำการออกเสียงและการสาธิต ให้เวลาเพียงพอในการทำกิจกรรม ใช้สื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ มีขนาดและลักษณะที่เหมาะสมช่วยให้การมองเห็นการได้ยินชัดเจนและจดจำได้ง่าย และเลือกรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับสุขภาพร่างกายของผู้เรียน

แจ๊ค ซี ริชาร์ดส กล่าวว่า (Richards, 2005) การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching) นั้นเป็นวิธีการสอนภาษาที่ได้รับความนิยมมากกว่าวิธีสอนภาษาแบบเดิมที่เน้นความรู้ความเข้าใจด้านไวยากรณ์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นที่ความรู้ในการใช้ภาษาตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ การเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และคู่สนทนา รู้วิธีการแต่งประโยคประเภทต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร และรู้วิธีเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การออกแบบหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีหลายรูปแบบ ที่นิยมอย่างมาก คือ หลักสูตรเน้นทักษะ (Skills-based syllabus) ที่เน้นทักษะการอ่าน การเขียน การฟังและการพูด ในรูปแบบผสมผสาน เนื่องจากในกาสื่อสารจริงไม่ได้ใช้เพียงทักษะใดทักษะหนึ่งเท่านั้น เน้นความเข้าใจและรับรู้คำศัพท์สำคัญ ข้อมูลสำคัญ หรือใจความสำคัญที่ต้องการสื่อสาร และหลักสูตรเน้นการนำไปใช้ (Functional Syllabus) ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร การสื่อสารจะเกิดขึ้นได้หากผู้ส่งสารสามารถใช้ประโยคได้หลายชนิดในโอกาสต่าง ๆ กัน เช่น การอธิบาย การแนะนำ การถาม-ตอบ การขอร้อง การออกคำสั่ง เป็นต้น การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของผู้เรียน ซึ่งกลุ่มนักจิตวิทยาการเรียนรู้เชื่อว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

ในการเรียน ผู้เรียนจะสามารถเรียนได้มากขึ้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจเป็นสำคัญ เขาจะเรียนได้ดีถ้าเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียน เห็นประโยชน์ในการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ โดยสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนไปแล้วให้เข้ากับสิ่งที่กำลังเรียนอยู่ ซึ่งขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด อาจกล่าวได้ว่า เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรม นั่นคือให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะเป็นประชาธิปไตยและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้สูงอายุ (วราภรณ์ ศรีวิโรจน์, 2558).

โรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง ตั้งอยู่ที่วัดศรีหลวง ตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผู้เรียนคือผู้สูงอายุที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ในเขตพื้นที่อำเภอแจ้ห่มทั้ง 7 ตำบล จัดตั้งขึ้นโดยมีความคาดหวังว่าจะเป็นสถานที่ช่วยผ่อนคลายความเหงา และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน ส่งเสริมการอนุรักษ์ สืบสาน สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ รวมถึงการได้รับการส่งเสริมความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ด้านส่งเสริมสุขภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (วิไลลักษณ์ พรหมเสน, 2559) จัดกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 วัน โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้มีการดำเนินงานบริการวิชาการร่วมกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 โดยการร่วมเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ อาทิ ภาษาต่างประเทศ กฎหมาย การออกกำลังกาย การพัฒนาผลิตภัณฑ์และทักษะอาชีพเสริม เป็นต้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ โดยการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน อีกทั้งยังใช้เป็นหลักสูตรนาร่องให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุอื่น ๆ ได้นำไปปรับใช้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ
2. เพื่อสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ

วิธีการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นผู้เรียนทั้งหมดในโรงเรียนแห่งนี้ ที่สนใจและตัดสินใจเข้าร่วมการดำเนินงานวิจัย

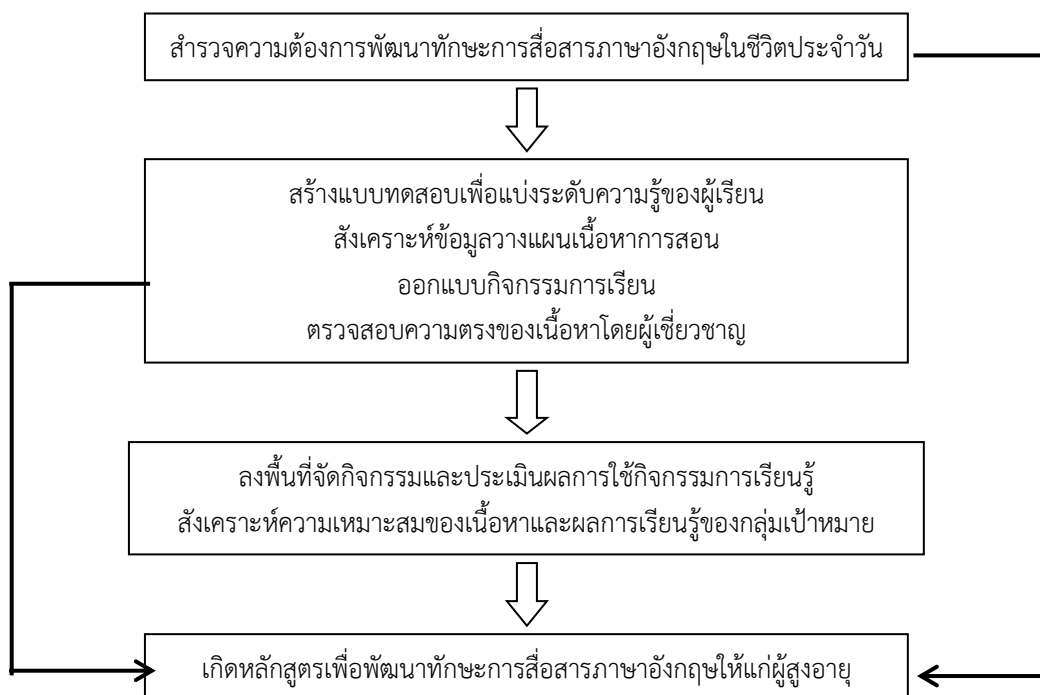
ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา: โรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

ขอบเขตด้านเนื้อหา: ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน หัวข้อและเนื้อหาสาระ ประกอบด้วย การสนทนาทักทาย เบื้องต้น และเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุ

ขอบเขตด้านระยะเวลา: 12 เดือน (ตุลาคม 2562 - กันยายน 2563)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ประจำปีการศึกษา 2563 ที่สนใจและตัดสินใจเข้าร่วมการดำเนินงานวิจัยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนจากการตอบแบบสอบถามจาก “แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน” ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับเอกสาร “ข้อมูลอธิบายสำหรับผู้รับการวิจัย” นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิที่จะถอนตัวจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้เข้าร่วมวิจัย และข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับการปกปิดเป็นความลับ ไม่แสดงให้เห็นหรือใช้ระบุตัวตนได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1) ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอบรมด้านภาษาอังกฤษ และ ส่วนที่ 2) ด้านความสนใจและเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านทักษะที่ต้องการพัฒนา เนื้อหาและหัวข้อที่สนใจ วิธีการและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ (2) แผนการสอนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลจากแบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามชนิดของข้อมูล คือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประเมินผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ และ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากความเหมาะสมของเนื้อหาและผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน วิเคราะห์โดยค่าดัชนีสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความต้องการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในการใช้ภาษา (Language Use) และรู้จักกระบวนการเรียนรู้ภาษา (Language Learning Process) ตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนในรูปแบบการเรียนรู้ในห้องเรียน (Information Instruction Manner) และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Manner) การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำ “แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน” โดยผลการวิจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 25 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิง 22 คน เพศชาย 3 คน มีอายุตั้งแต่ไม่น้อยกว่า 50 ปีถึง 70 ปีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมดได้รับการศึกษาน้อยกว่าระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 48 รองลงมา คือ อาชีพแม่บ้าน ร้อยละ 44 ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวในการเข้ารับการอบรม ร้อยละ 80 และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมภาษาอังกฤษมาก่อน ร้อยละ 88 ดังนั้นการจัดเนื้อหาสำหรับการจัดทำหลักสูตรจึงควรใช้เนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน คำศัพท์ไม่ยากเกินไป และอยู่ในบริบทแวดล้อมของผู้เรียน

ด้านความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันนั้น

- 1.1) ผู้เรียนต้องการพัฒนาทักษะความรู้ทางภาษาอังกฤษร้อยละ 96
- 1.2) ผู้เรียนต้องการพัฒนาความรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร้อยละ 45.45
- 1.3) ผู้เรียนต้องการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษมากที่สุด ร้อยละ 52 รองลงมาเป็นทักษะด้านการพูด ร้อยละ 32
- 1.4) ผู้เรียนต้องการเรียนเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสนทนาในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 39.21 รองลงมาเป็นการอ่านในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านฉลากยาและคู่มือต่าง ๆ ร้อยละ 25.49
- 1.5) หัวข้อภาษาอังกฤษที่สนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม คือ สุขภาพ ร้อยละ 25.76 รองลงมา คือ ครอบครัวและอาหารการกิน ร้อยละ 24.24 เท่ากัน
- 1.6) การจัดกิจกรรมต้องการให้ทำกิจกรรมพร้อมกันทั้งชั้นเรียน ร้อยละ 45.28 รองลงมา คือ เป็นคู่ ร้อยละ 30.19
- 1.7) วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการมากที่สุด คือ การทำกิจกรรมโดยมีนักศึกษาเป็นผู้ช่วยเรียน ร้อยละ 36.07 รองลงมา คือ การทำกิจกรรม เช่น เกมและร้องเพลง และการนั่งเรียนปกติ ร้อยละ 26.23 เท่ากัน
- 1.8) ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเข้าอบรมที่ต้องการ คือ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ส่วนที่ 2 การออกแบบเนื้อหาการสอนและกิจกรรมการเรียน ขอบเขตและแนวทางการกำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น นำข้อมูลจาก “แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน” มาวางแผนเนื้อหาและกิจกรรมที่จะใช้ในการจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์ของการจัดรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน คือ เพื่อให้ผู้เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ
- 2) หัวข้อ และเนื้อหาสาระ ประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ได้แก่
 - 2.1) การสนทนาทักทายเบื้องต้น อาทิ การสวัสดี การแนะนำตัว การบอกตัวเลข อายุ และอาชีพ
 - 2.2) การสนทนาและคำศัพท์เกี่ยวกับสุขภาพเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุ อาทิ วิธีการรักษาสุขภาพ ชื่อโรคที่มักพบในผู้สูงอายุ การบอกอาการ ความรู้สึก อาการเจ็บป่วย การอ่านฉลากยา และฉลากโภชนาการ

3) เทคนิคการจัดการเรียนการสอน

โดยมีวิทยากรหลักเป็นอาจารย์ผู้สอนชาวต่างชาติ ที่เป็นเจ้าของภาษา (English Native Speakers) ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในเรื่องที่สอนมากกว่าผู้อื่น และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ฝึกทักษะเหมือนสถานการณ์จริงกับชาวต่างชาติ ร่วมกับอาจารย์ชาวไทย โดยใช้วิธีการบรรยายและการทำกิจกรรมทั้งแบบคู่และเป็นกลุ่ม โดยมีนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเป็นผู้ช่วยสอนและร่วมทำกิจกรรมเป็นคู่กับผู้เรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม ได้แก่ เอกสารประกอบการอบรม รูปภาพ วิดีทัศน์ บัตรคำ บัตรภาพ เกมทางภาษาและเพลงประกอบกิจกรรม

4) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครั้งละ 3 ชั่วโมง สัปดาห์เว้นสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 2 เดือน จำนวน 4 ครั้ง รวม 12 ชั่วโมง

ส่วนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ทำให้สามารถวางแผนการสอน โดยเลือกเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้งส่วนที่เป็นทักษะทางภาษา (Language Skills) และทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) และกิจกรรมที่สัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนและความต้องการใช้ภาษาในชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่ช่วยให้เรียนตามหลักสูตรได้อย่างราบรื่น โดยกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันนี้ ได้จัดรูปแบบกระบวนการเรียนและกิจกรรมที่บูรณาการการเรียนรู้อังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ด้วยการจัดค่ายภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงทางภาษาจากกิจกรรม เกมการเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และในขณะเดียวกันผู้เรียนยังได้รับความรู้ ความสนุกสนาน ความสามัคคี การคิด การตัดสินใจ ภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม ประสบการณ์จากสถานการณ์จำลอง การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว

ส่วนการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จากการสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อได้กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามข้อมูลที่ได้จาก “แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน” และ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว นำมาสังเคราะห์ร่างรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันตามกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการเตรียมความพร้อม 2) ขั้นการนำเสนอเนื้อหา 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) ขั้นการทบทวนเนื้อหา 5) ขั้นการประยุกต์ใช้ และ 6) ขั้นการตรวจสอบ จากนั้น นำรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการสอนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับความสนใจและต้องการของผู้เรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน วิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ผลประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 แสดงว่าแผนการสอนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับต้องการของผู้เรียน และตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ แล้วจึงทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันกับผู้เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวน 25 คน

ส่วนการประเมินผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสม สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและและบริบทแวดล้อมของผู้เรียน มีโอกาสใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เน้นการฝึกทักษะด้านการฟัง การพูดสนทนา การออกเสียง รวมถึงทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนเบื้องต้น โดยคำศัพท์และเนื้อหา ที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้ง เริ่มจากคำศัพท์ที่สั้นและง่าย ปริมาณคำศัพท์และเนื้อหาไม่มากเกินไป

ด้านผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า จากการสังเกตในระหว่างการทำกิจกรรมและสอบถามพูดคุยกับผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาช่วยสอน และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลประจำโรงเรียน หลังการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้เรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น มีการตอบสนองต่อกิจกรรมและสามารถตอบคำถามของอาจารย์ผู้สอนได้ถูกต้องมากขึ้น โดยมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเข้าเรียนและทำกิจกรรมในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอเมื่อทราบว่าคณะอาจารย์และนักศึกษามาสอน พบว่า กิจกรรมมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้เรียน เนื่องจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนี้ ทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน อาจารย์และทีมนักศึกษาผู้ช่วยสอน และในขณะเดียวกันตนเองยังได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วย กิจกรรมการเรียนการสอนที่ออกแบบมา มีความหลากหลาย สร้างความสนุกสนานและการแข่งขันทำให้กระตุ้นการมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนมีการรับรู้ความรู้สึทางบวก สร้างความรู้สึภาคภูมิใจและมั่นใจ เมื่อประสบความสำเร็จในการตอบคำถาม หรือทำกิจกรรมสำเร็จ โดยการได้รับคำชมและรางวัลเป็นแรงจูงใจที่ดี

ด้านสิ่งสนับสนุน และสิ่งที่เป็นอุปสรรคหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ประกอบด้วย สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย สื่อการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยภาพ เสียง เอกสารประกอบการเรียนการสอน และตัวอย่างจริง การมีโอกาสได้เรียนรู้และสนทนากับอาจารย์ชาวต่างชาติ ทำให้รู้สึกว่าเป็นสถานการณ์เสมือนจริง และกิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่สร้างความบันเทิง อาทิ การร้องเพลง การเล่นเกมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน การแข่งขันพร้อมทั้งมีการมอบรางวัลแก่ผู้ชนะจำนวนหลายรางวัล และที่สำคัญคือมีการจับคู่ผู้เรียนกับนักศึกษาผู้ช่วยสอน (Buddy) เป็นคู่หนึ่งต่อหนึ่ง ซึ่งนักศึกษามีส่วนช่วยสอน กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม ด้วยความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น

ทั้งนี้ สิ่งที่เป็นอุปสรรคและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการเรียนรู้และร่วมกิจกรรมของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้สูงอายุในชนบท ประกอบด้วย อุปสรรคด้านสุขภาพของแต่ละบุคคล ความสามารถในการทำงานและการดูแลตนเองที่ไม่คล่องแคล่วว่องไว โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการจดจำที่ไม่ดีนัก รวมถึงพฤติกรรมและอารมณ์ของผู้สูงอายุแต่ละบุคคล เช่น พฤติกรรมจุกจิก ขี้บ่น ย้ำคดีย้ำทำ ผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น มักเป็นผู้รับมากกว่าเป็นผู้ให้ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองหมดความสำคัญ รวมทั้งการมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายและความยากจน นอกจากนี้ ผู้เรียนสูงอายุบางคนมีภาระหน้าที่ส่วนตัวทางบ้าน การประกอบอาชีพ และกิจกรรมประเพณีที่ต้องเข้าร่วมซึ่งอาจส่งผลให้เข้าร่วมกิจกรรมได้ไม่สม่ำเสมอ และมีโอกาสในการฝึกฝนใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตจริงน้อย

อภิปรายผล

ความต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน กลุ่มประชากรที่เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ คือ ผู้เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวน 25 คน ที่สนใจและตัดสินใจเข้าร่วมการดำเนินงานวิจัยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนจากการตอบแบบสอบถามจาก “แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน” ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมภาษาอังกฤษมาก่อน ดังนั้นการจัดเนื้อหาสำหรับการจัดทำหลักสูตรจึงควรใช้เนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน คำศัพท์ไม่ยากเกินไป และอยู่ในบริบทแวดล้อมของผู้เรียน โดยผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทักษะความรู้ทางภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ต้องการพัฒนาทักษะความรู้ทางภาษาอังกฤษในด้านการฟังมากที่สุด รองลงมาเป็นทักษะด้านการพูด และมีความต้องการเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับการสนทนาในชีวิตประจำวันมากที่สุด ในหัวข้อเกี่ยวกับสุขภาพ ในส่วนของการจัดกิจกรรมระหว่าง การอบรมผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการทำกิจกรรมพร้อมกันทั้งกลุ่มเรียน โดยมีนักศึกษาเป็นคู่ช่วยเรียน และใช้ระยะเวลาในการอบรมในแต่ละครั้ง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จัดกิจกรรม สัปดาห์เว้นสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 2 เดือน จำนวน 4 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

หลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่ผู้สูงอายุ วิธีการสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมาสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน และกำหนดขอบเขต และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามข้อมูลที่ได้จาก “แบบสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน” จากนั้นสังเคราะห์ร่างรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันแล้วนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการสอนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผลประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 แสดงว่าแผนการสอนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับต้องการของผู้เรียน และตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้

ประเมินผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันกับผู้เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุวัดศรีหลวง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวน 25 คน พบว่า เนื้อหาของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันมีความเหมาะสมกับความต้องการ และบริบทแวดล้อมของผู้เรียน เนื่องจากออกแบบเนื้อหาจากการวิเคราะห์ผลการสำรวจความสนใจและความต้องการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียนจัดรูปแบบกระบวนการเรียน และกิจกรรมที่บูรณาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ อันได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ด้วยการจัดกิจกรรมการอบรมรูปแบบค่ายภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงทางภาษาจากกิจกรรม เกมการเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ทั้งเป็นคู่และเป็นทีม และในขณะเดียวกันผู้เรียนยังได้รับความรู้ ความสนุกสนาน ความสามัคคี การคิด การตัดสินใจ ภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม ประสบการณ์จากสถานการณ์จำลอง การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว ทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน “ภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน” อยู่ในระดับดี นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถนำไปปรับใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเองในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) อีกด้วย การที่ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนไม่ย่อท้อต่อความยากในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ แม้ว่าจะไม่มีพื้นฐานความรู้ทางภาษาอังกฤษมาก่อน นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมร่วมกันทั้งห้องเรียนและการจับคู่ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีนักศึกษาเป็นผู้ช่วยเรียน ช่วยตอบคำถาม ยังทำให้ผู้เรียนมีความผ่อนคลายและกล้าแสดงออกมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษ ไม่คุ้นเคยกับการออกเสียงภาษาอังกฤษ การที่นักศึกษาจับคู่เป็นผู้ช่วยเรียน จะช่วยให้กระตุ้นผู้เรียนมีความรู้สึกรักอยากมีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่จัดเตรียมไว้

การจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน และผู้เรียนบางคนไม่คุ้นเคยกับใช้ภาษาอังกฤษ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนในเชิงบวกมีส่วนสำคัญ การจัดกิจกรรมที่ลดความตึงเครียด เช่น การเล่นเกม หรือการร้องเพลง จะช่วยให้ผู้เรียนมีอารมณ์ผ่อนคลาย การให้รางวัลช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม การมีโอกาสได้เรียนกับอาจารย์เจ้าของภาษาทำให้มีประสบการณ์เสมือนสถานการณ์จริงมากขึ้น และการจัดกิจกรรมโดยการจับคู่ผู้เรียนกับนักศึกษาผู้ช่วยสอนมีส่วนสำคัญทั้งในการสร้างความมั่นใจในการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่กล้าแสดงออกมากขึ้น เนื่องจากได้รับแรงกระตุ้นและกำลังใจในการร่วมกิจกรรมจากนักศึกษาที่เป็นคู่ช่วยสอน ทำให้รู้สึกว่ามีคนที่สามารถช่วยเหลือได้ หากมีปัญหาในการตอบคำถามจากผู้สอน นอกจากนี้ นักศึกษาผู้ช่วยสอน ยังช่วยสังเกตและให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคลในระหว่างการทำกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนแม้มีความแตกต่างหรือมีพื้นฐานน้อย สามารถเรียนได้เข้าใจและติดตามบทเรียนได้ทัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ไปใช้กับผู้เรียนสูงอายุในสถานศึกษาอื่น และนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันภายหลังร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว และควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม ที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งการเรียนรู้ฝึกฝนด้วยตนเองและสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องภายหลัง เนื่องจากคณะนักศึกษาและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยไม่สามารถมาจัดการเรียนการสอนเป็นประจำในระยะยาวได้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐหทัย นิรัตติชัย. (2561). ผู้สูงอายุไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 1(1), 107-115.
- พนิต ภูจินดา. (2562). หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเมืองสุขภาวะ. สืบค้นจาก http://padatabase.net/uploads/files/03/doc/103_.pdf
- วรารณ ศรีวิโรจน์. (2558). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้. เอกสารอัดสำเนา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วิไลลักษณ์ พรหมเสน. (2559). การศึกษาความพร้อมในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุของชมรมผู้สูงอายุอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง, รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- วิไลลักษณ์ พรหมเสน, อัจฉริยา ครุฑาโรจน์. (2560). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางต่อการส่งเสริมการมีงานทำและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 10(2), 70-91.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). ประชากรสูงอายุไทย: ปัจจุบันและอนาคต. สืบค้นจาก https://www.dop.go.th/download/knowledge/knowledge_th_20160106135752_1.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการวิจัยเปรียบเทียบเพื่อพัฒนานโยบาย เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1598-file.pdf>
- Donaghy, K. (2016). How to maximise the language learning of senior learners. สืบค้นจาก <https://www.teachingenglish.org.uk/article/how-maximise-language-learning-senior-learners>
- Richards, J. C. (2005). Communicative language teaching today. Singapore: SEAMEO Regional Language Centre.